

บทที่ 6

อิทธิพลแนวคิดทางปรัชญาที่มีต่อวิถีชีวิตชาวลาว

6.1 ความนำ

ผลจากการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอภิปรัชญา และจริยศาสตร์ที่ปรากฏในคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกตามกรอบปรัชญาตะวันตก และตะวันออกบางสำนักทำให้ทราบว่า ชาวลาว แต่โบราณ ได้มีแนวคิดที่มีลักษณะเป็นปรัชญามาแล้ว และแนวคิดที่เป็นปรัชญาของชาวลาวมีลักษณะหลากหลายทั้งสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนคือ “ปรัชญาชาวบ้าน” และสิ่งที่รับจากภายนอกมาผสมผสานกับแนวคิดความเชื่อดั้งเดิมของชาวลาว โดยเฉพาะนับตั้งแต่รับเอาพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติทำให้แนวคิดความเชื่อที่หลากหลายของกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ มีศูนย์รวมทางความคิด และความเชื่อที่เป็นรากฐานมากขึ้น

นอกจากนี้การยอมรับเอาความคิดใหม่ๆ เข้ามาอย่างไม่ขาดสายผสมกับความเชื่อดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติกันมาทำให้เกิดวิวัฒนาการความคิดต่อไปอย่างไม่จบสิ้น

เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของแนวคิดทางปรัชญาอันเก่าแก่ผ่านคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก ที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวลาวในปัจจุบัน และเพื่อให้เห็นได้ทัศนคติของชาวลาวที่มีต่อฐานความคิดแบบดั้งเดิมว่าเป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงทำแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของชาวลาวจำนวน 500 ชุด โดยแบ่งเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มพระสงฆ์ และกลุ่มชาวบ้านโดยทั่วไป (ข้าราชการ ค้าขาย เกษตรกร และอื่น ๆ) อยู่ในพื้นที่นครเวียงจันทน์ และหลวงพระบาง ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้ผู้วิจัยถือเป็นกรณีศึกษาแนวคิดและความเชื่อของชาวบ้านในแบบปรัชญาเฉพาะของตนต่อไป

6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 500 คน ประกอบด้วย ชาย 370 คน หญิง 130 คน อายุระหว่าง 18-35 ปี 250 คน จำแนกเป็นชาย 170 คน หญิง 80 คน อายุระหว่าง 46-50 ปี 149 คน ชาย 117 คน หญิง 32 คน อายุ 51 ปีขึ้นไป 101 คน ชาย 83 คน หญิง 18 คน

การศึกษาชั้นประถมศึกษา (ป.5) 73 คน ชาย 53 คน หญิง 20 คน มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6) 47 คน ชาย 45 คน หญิง 2 คน อนุปริญญา (เรียน 3 ปี) 10 คน ชาย 10 คน มหาวิทยาลัยขึ้นไป 370 คน ชาย 262 คน หญิง 108 คน

6.2.1 นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว (ม.ช.) จำนวน 200 คน ชาย 120 คน หญิง 80 คน อายุระหว่าง 18-35 ปี

6.2.2 พระสงฆ์ในนครเวียงจันทน์ และนักศึกษาสงฆ์วัดองค์คือ จำนวน 100 รูป อายุ 18-35 ปี 50 รูป อายุ 51 ปีขึ้นไป 50 รูป

6.2.3 ชาวนครเวียงจันทน์ อายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน ชาย 77 คน หญิง 23 คน

6.2.4 ชาวหลวงพระบาง อายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน ชาย 73 คน หญิง 27 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประชากรศึกษา
จำแนกตามอายุ

ลักษณะประชากร	18-35 ปี		36-50 ปี		51 ปีขึ้นไป		ร้อยละ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว	120	80					40
พระสงฆ์	50				50		20
ชาวเวียงจันทน์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)			63	13	14	10	20
ชาวหลวงพระบาง (ผู้ทรงคุณวุฒิ)			54	19	19	8	20
รวม	170	80	117	32	83	18	100

ข้อสังเกต ตารางที่ 1

ในตารางแสดงที่ 1 ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้มีอายุตั้งแต่ 18-35 ปี เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และนักศึกษาสงฆ์ จำนวน 250 คน เท่ากับ 50%

ผู้มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไปเป็นชาวบ้านทั่วไปในนครเวียงจันทน์ หลวงพระบาง และพระสงฆ์ทั่วไป จำนวน 250 คน เท่ากับ 50%

*คำย่อในตาราง :

- นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว = ม.ช.
- พระสงฆ์ทั่วไปและนักศึกษาสงฆ์ = พระสงฆ์
- เรียนชั้นประถมถึงจบประถมศึกษา = ชั้นประถม
- เรียนมัธยมถึงจบมัธยมศึกษา = ชั้นมัธยม
- เรียนอนุปริญญาถึงจบอนุปริญญา = อนุปริญญา
- เรียนมหาวิทยาลัยถึงจบปริญญาตรีขึ้นไป = มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ตารางแสดงข้อมูลตามระดับการศึกษา

ลักษณะประชากร	นครเวียงจันทน์		หลวงพระบาง		นักศึกษา ม.ช.		พระสงฆ์	ร้อยละ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ชั้นประถม	28	14	15	6			10	14.6
ชั้นมัธยม	19	0	4	2			22	9.4
อนุปริญญา							10	2
มหาวิทยาลัย	30	9	54	19	120	80	58	74
รวม	77	23	73	27	120	80	100	100

	เพศชาย	เพศหญิง	จำนวนรวม
ชั้นประถม	53	20	73
ชั้นมัธยมศึกษา	45	2	47
อนุปริญญา	10	0	10
มหาวิทยาลัย	262	108	370
รวม :	370	130	500

ข้อสังเกต ตารางที่ 2

ในตารางที่ 2 ระดับการศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัย ซึ่งมีทุกกลุ่มประชากรและสาขาอาชีพ จำนวนทั้งหมด 370 คน

ระดับการศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ อนุปริญญา มี 10 คน และทั้ง 10 คน เป็นพระสงฆ์ทั้งหมด

เพศหญิง 2 คนที่อยู่ในระดับมัธยมเป็นเพศหญิงจากกลุ่มชาวหลวงพระบาง

การพิจารณานอกจากจะดูตามอัตราส่วนร้อยละของแต่ละกลุ่มแล้ว ยังต้องพิจารณาตามอัตราส่วนความหนาแน่นของประชากรด้วย

6.3 ข้อมูลแสดงเรื่องความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก

การศึกษาความรู้คัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกและตำนานเกี่ยวข้อง ตามกลุ่มประชากรผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรเป็น 3 กลุ่ม เช่น

1. กลุ่มชาวบ้านอันประกอบด้วย ชาวนครเวียงจันทน์ 100 คน ชาวหลวงพระบาง 100 คน รวม 200 คน

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ 200 คน

3. พระสงฆ์ 100 คน

การศึกษาจะไม่ได้แบ่งเป็นเพศตามตาราง เพราะว่าบางกลุ่มที่นำมาศึกษาไม่มีเพศหญิง ฉะนั้นการวิเคราะห์จึงทำตามจำนวนรวมในแต่ละกลุ่ม โดยจะคิดเป็นร้อยละของจำนวนแต่ละกลุ่มที่ทราบ และไม่ทราบ หรือจำนวนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

6.3.1 อัตราส่วนทราบและไม่ทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก ตามกลุ่มประชากรดังนี้

(1) กลุ่มชาวบ้านทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกจำนวน 64 คน ไม่ทราบ จำนวน 136 คน

คิดเป็นร้อยละของจำนวนที่ทราบ เท่ากับ 32% ไม่ทราบ 68%

(2) นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ ทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก จำนวน 105 คน ไม่ทราบจำนวน 95 คน

คิดเป็นร้อยละของจำนวนที่ทราบ เท่ากับ 52.5% ไม่ทราบ 47.5%

(3) พระสงฆ์ทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกจำนวน 66 รูป ไม่ทราบ 34 รูป

คิดเป็นร้อยละของจำนวนที่ทราบ เท่ากับ 66% ไม่ทราบ 34%

อัตราค่าเฉลี่ยรวมทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกจำนวนทั้งหมด 235 คน เท่ากับ 47% จากข้อมูลที่เสนอมาเห็นว่า กลุ่มประชากรที่ทราบมากที่สุด ได้แก่ พระสงฆ์ รองลงมา ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ และน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มชาวบ้าน

เหตุผลที่กลุ่มชาวบ้านทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกน้อย เพราะว่าประชากรในกลุ่มนี้มาจากหลากหลายสาขาอาชีพ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นราชนิกุลนั้นมีอัตราส่วนทราบน้อยที่สุด (สำรวจตามข้อมูลในแบบสอบถาม)

6.3.2 อัตราส่วนทราบตำนานเวียงจันทน์ ตำนานหลวงพระบาง ตำนานพระธาตุหลวง-เวียงจันทน์ ตำนานพระบาทโพมสัน ตำนานธาตุพนม และตำนานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการศึกษาด้านานเหล่านี้เป็นเพียงส่วนประกอบของคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก และวัตถุประสงค์การศึกษาไม่ได้อยู่ที่ว่าคนแต่ละกลุ่มรู้ตำนานอะไรมากน้อยกว่ากัน แต่จะอยู่ที่ว่าคนแต่ละกลุ่มรู้ตำนานเหล่านี้มากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกลุ่มต่อกัน ใ้รู้มากและรู้่น้อยกว่ากัน ฉะนั้นผู้ศึกษาจึงใช้วิธีวัดเป็นค่าเฉลี่ยรวมผลการศึกษามีดังนี้

(1) กลุ่มชาวบ้านมีอัตราส่วนทราบตำนานเหล่านี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 47.33%

(2) นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ มีอัตราส่วนทราบตำนานเหล่านี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 41.08%

(3) พระสงฆ์มีอัตราส่วนทราบตำนานเหล่านี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 51.83 %

อัตราค่าเฉลี่ยรวมจำนวนทราบตำนานเหล่านี้เท่ากับ 46.74% ผลการศึกษาอัตราส่วนผู้ทราบตำนานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกพบว่า พระสงฆ์ทราบมากกว่าทุกกลุ่ม รองลงมาได้แก่ กลุ่มชาวบ้าน และนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติทราบน้อยที่สุด

เนื่องจากความแตกต่างของแต่ละกลุ่มไม่มากนักปัจจัยที่ทำให้แต่ละกลุ่มทราบเรื่องเหล่านี้จึงไม่มีอะไรเด่นชัด แต่ในประเด็นที่กล่าวมาในเรื่องความรู้คัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกว่า เหตุที่ทำให้ชาวบ้านทราบน้อยกว่าเพราะว่า ชาวบ้านมีหลายกลุ่มอาชีพ แต่ในประเด็นนี้เรื่องที่นำมาศึกษามีหลายหัวข้อ ฉะนั้นกลุ่มที่มีหลายอาชีพจึงไม่ได้มีความเป็นรองกลุ่มอื่น ๆ เท่าใด

6.3.3 แหล่งข้อมูลที่ได้รับแต่ละกลุ่มมีดังนี้

(1) ศึกษาด้วยตนเอง

(1.1) ชาวบ้าน	20.5%
(1.2) นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ	19%
(1.3) พระสงฆ์	60%

(2) จากคำบอกเล่าของคนอื่น

(2.1) ชาวบ้าน	53%
(2.2) นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ	66.5%
(2.3) พระสงฆ์	40%

(3) จากสถาบันการศึกษา

(3.1) ชาวบ้าน	36%
(3.2) นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ	31.5%
(3.3) พระสงฆ์	26%

(4) จากสถาบันศาสนา

(4.1) ชาวบ้าน	14.5%
(4.2) นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ	13.5%
(4.3) พระสงฆ์	60%

(5) จากสื่อมวลชน

(5.1) ชาวบ้าน	20%
(5.2) นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ	29%
(5.3) พระสงฆ์	10%

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับพระสงฆ์ได้รับข้อมูลจากการศึกษาด้วยตนเอง และจากสถาบันศาสนามากที่สุด นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติได้รับข้อมูลจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ นั้นเป็นสิ่งที่เห็นว่าสมควร แต่ประเด็นที่น่าพิจารณาคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรับข้อมูลจากคำบอกเล่าของคนอื่นมากที่สุด 66% และกลุ่มชาวบ้านได้รับข้อมูลจากสถาบันการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือ 36%

เหตุผลที่ทำให้เป็นอย่างนี้ก็เพราะว่า หลักสูตรการศึกษาปัจจุบันไม่ได้นำเรื่องราววรรณกรรมทางศาสนามาสอนในโรงเรียนเหมือนแต่ก่อน ฉะนั้นข้อมูลที่คนรุ่นใหม่ได้รับจึงมาจากการบอกเล่าของคนรุ่นเก่ามากกว่าการได้รับในสถาบันการศึกษา

6.3.4 ศึกษาคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก

เนื่องจากเรื่องที่น่าสนใจมีความเกี่ยวข้องกับจำนวนที่ทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก กล่าวคือนำเอาจำนวนที่ทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกมาแจกตามระดับที่ศึกษามากหรือน้อย

ฉะนั้น การศึกษาจึงเพียงดูในภาพรวมเพื่อให้ทราบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกในระดับใดบ้าง

(1) ศึกษาอย่างละเอียด	0.4%
(2) ศึกษาพอประมาณ	15.4%
(3) ศึกษาเพียงเล็กน้อย	31.2%

จากข้อมูลในตารางแสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 47 ของผู้ตอบแบบสอบถามทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก และเกินครึ่งของผู้ทราบทราบก็เพียงแต่ศึกษามากหรือน้อยเท่านั้น

6.3.5 ร่องรอยสถาปัตยกรรมและธรรมชาติ

เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้เป็นเพียงส่วนประกอบในการศึกษา จึงเป็นการเสนอให้เห็นภาพรวมเท่านั้น

- (1) เห็นว่าวัดต่าง ๆ ในลาวมีความเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก 56.8%
- (2) เห็นว่าเมืองต่าง ๆ ในลาวมีความเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก 24.2%
- (3) เห็นว่ารอยพระพุทธรูปมีความเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก 35.6%
- (4) เห็นว่าแม่น้ำในลาวมีความเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก 14.2%
- (5) เห็นว่าภูเขาในลาวมีความเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก 14.6%

จากข้อมูลที่เสนอมาได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกว่าครึ่งหนึ่งเชื่อว่าวัดมีความเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก และรองลงมาได้แก่รอยพระพุทธรูป จึงเป็นที่ยืนยันว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเข้าใจว่าคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาโดยตรง

6.3.6 วัตถุประสงค์การแต่งตั้งคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก

- (1) สอนศีลธรรม 43.8% กลุ่มที่เชื่อว่าการแต่งตั้งคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกเพื่อสั่งสอนศีลธรรมมากที่สุด ได้แก่กลุ่มชาวบ้าน 55% รองลงมาพระสงฆ์ 50%
- (2) เผยแพร่ศาสนา 32.2% กลุ่มชาวบ้านและพระสงฆ์เชื่อมากเท่ากัน 33%
- (3) ให้ความรู้ทั่วไป 21.2% กลุ่มที่เชื่อมากที่สุด ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ 36.5 %
- (4) ให้ความบันเทิง 2.8 % ไม่มีกลุ่มใดเชื่อมากน้อยต่างกันอย่างชัดเจน

6.4 การศึกษาคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก และตำนานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามกลุ่มระดับการศึกษา (ตารางที่ 4)

- (1) ระดับประถม ทราบ 34 คน ไม่ทราบ 39 คน เท่ากับ 46.57% ทราบ และ 53.43% ไม่ทราบ
- (2) ระดับมัธยม ทราบ 31 คน ไม่ทราบ 16 คน เท่ากับ 65.95% และ 34.05% ไม่ทราบ
- (3) ระดับอนุปริญญา ทราบ 8 คน ไม่ทราบ 2 คน เท่ากับ 80% ทราบ และ 20% ไม่ทราบ
- (4) ระดับมหาวิทยาลัย ทราบ 162 คน ไม่ทราบ 208 คน เท่ากับ 43.78% ทราบ และ 56.22% ไม่ทราบ

จากข้อมูลที่น่าเสนอจะเห็นว่า กลุ่มระดับการศึกษาอนุปริญาทราบ 80% แต่เนื่องจากกลุ่มนี้มีอัตราประชากรเพียง 10 คน ฉะนั้นหากพิจารณาจากกลุ่มที่มีประชากรใกล้เคียงกันจะเห็นว่า กลุ่มระดับมัธยมศึกษา มีอัตราส่วนทราบมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ 65.95% เหตุผลที่ทำให้กลุ่ม อนุ-ปริญาและมัธยมทราบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ก็เพราะว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษาตามระบบการศึกษาแบบเก่า (ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง)

6.4.2 อัตราส่วนทราบตำนานเวียงจันทน์ หลวงพระบาง พระธาตุหลวงเวียงจันทน์ และตำนานอื่น ๆ ในตาราง

การศึกษาจะทำตามภาพรวมเหมือนที่ศึกษามาแล้วตามกลุ่มประชากร

- (1) กลุ่มระดับประถมศึกษาทราบตำนานเหล่านี้ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 50.91%
- (2) กลุ่มระดับมัธยมศึกษาทราบตำนานเหล่านี้ โดยเฉลี่ย 42.90%
- (3) กลุ่มระดับอนุปริญาทราบตำนานเหล่านี้ โดยเฉลี่ย 50%
- (4) กลุ่มระดับมหาวิทยาลัยทราบตำนานเหล่านี้ โดยเฉลี่ย 44.95%

จากข้อมูลที่น่าเสนอมาทำให้ทราบว่า แต่ละกลุ่มระดับการศึกษาไม่ได้มีความแตกต่างกันมากเท่าใดในเรื่องความรู้ด้านานที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก

6.4.3 แหล่งข้อมูลที่ได้รับคิดเป็นร้อยละของแต่ละกลุ่ม

เนื่องจากข้อมูลในกลุ่มการศึกษาและกลุ่มประชากรมีความสัมพันธ์กัน ผลการศึกษาในข้อนี้จึงเกี่ยวข้องกับ 6.3.3 เช่น

(1) การศึกษาคด้วยตนเอง ทราบมาก ได้แก่ กลุ่มอนุปริญา 60% (กลุ่มอนุปริญาเป็นพระสงฆ์ทั้งหมด)

(2) คำบอกเล่าของคนอื่น ทราบมากที่สุด ได้แก่ ระดับมหาวิทยาลัย คือ 60.81% (ในข้อ 6.3.3 นักศึกษา ม.ช.ทราบ 66.5%)

(3) จากสถาบันการศึกษา ทราบมากที่สุด ได้แก่ ระดับมัธยม 44.6% (ระดับการศึกษามัธยมมาจากกลุ่มประชากรที่เป็นชาวบ้าน และกลุ่มพระสงฆ์)

(4) จากสถาบันศาสนา ทราบมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอนุปริญา 50%

(5) จากสื่อมวลชน กลุ่มมหาวิทยาลัยทราบมากที่สุด 25.13%

6.4.4 ศึกษาคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก

เนื่องจากการศึกษาในภาพรวมแล้วข้อมูลไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรและกลุ่มการศึกษา ฉะนั้น ผลการศึกษาใน ข้อ 6.4.4 จึงดูได้ใน ข้อ 6.3.4

6.4.5 ร่องรอยสถาปัตยกรรมและธรรมชาติ

ดูในข้อ 6.3.5 (เนื่องจากเป็นข้อมูลอันเดียวกัน)

6.4.6 วัตถุประสงค์การแต่งคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก

(1) เพื่อสั่งสอนศีลธรรม กลุ่มการศึกษาที่เชื่อมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอนุปริญา 70% แต่เนื่องจากกลุ่มอนุปริญามีจำนวนคนน้อย ฉะนั้นเมื่อเทียบระหว่างกลุ่มประชากรที่มีจำนวนคนใกล้เคียงกันเห็นว่า ประถมศึกษาเชื่อมากกว่าคือ 56.16%

(2) เพื่อเผยแพร่ศาสนา กลุ่มที่เชื่อว่าการแต่งคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกเพื่อเผยแพร่ศาสนามากที่สุด ได้แก่ ชั้นประถมคือ 35.61%

(3) ให้ความรู้ทั่วไป กลุ่มที่เชื่อมากที่สุดว่าการแต่งคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกเพื่อให้ความรู้ทั่วไป ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษา 29.78%

(4) ให้ความบันเทิง เนื่องจากมีผู้ตอบน้อยมากจึงไม่เห็นเด่นชัดว่ากลุ่มใดเชื่อมากกว่ากัน

ตารางที่ 3 ข้อมูลแสดงความรู้คัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกและตำนานเกี่ยวข้อง
วิเคราะห์ตามกลุ่มประชากร

ระดับศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระ สงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
1. คัมภีร์พระเจ้า- เลียบโลก											
1.1 ทราบ	27	8	20	9	12.8	65	40	21	66	13.2	47%
1.2 ไม่ทราบ	50	15	53	18	27.2	55	40	19	34	6.8	53%
2. ตำนานเวียงจันทน์											
2.1 ทราบ	59	18	36	13	25.2	56	28	16.8	72	14.4	56.4%
2.2 ไม่ทราบ	18	5	24	14	14.8	64	52	23.2	28	5.6	43.6%
3. ตำนานหลวง- พระบาง											
3.1 ทราบ	23	14	40	23	20	44	20	12.8	34	6.8	39.6%
3.2 ไม่ทราบ	54	9	33	4	20	76	60	17.2	66	13.2	60.4%
4. ตำนานพระธาตุ- หลวงเวียงจันทน์											
4.1 ทราบ	54	14	29	12	21.8	71	50	24.2	83	16.6	62.6%
4.2 ไม่ทราบ	23	9	44	15	18.2	49	30	15.8	17	3.4	37.4%
5. ตำนานพระบาท- โพนทัน											
5.1 ทราบ	40	10	15	18	16.6	32	26	11.6	53	10.6	38.8%
5.2 ไม่ทราบ	37	13	58	9	23.4	88	54	28.4	47	9.4	61.2%
6. ตำนานพระธาตุพนม											
6.1 ทราบ	20	17	18	12	13.4	51	41	18.4	45	9	40.8%
6.2 ไม่ทราบ	57	6	55	15	26.6	69	39	21.6	55	11	59.2%
7. ตำนานอื่น ๆ											
7.1 ทราบ	32	15	28	8	14.6	46	28	14.8	24	4.8	36.2%
7.2 ไม่ทราบ	45	8	45	19	25.4	74	52	25.2	76	15.2	63.8%
8. แหล่งข้อมูลที่ได้รับ											
8.1 ศึกษาด้วยตนเอง	15	5	18	3	8.2	27	11	7.6	60	12	27.8%
8.2 จากคำบอกเล่า ของผู้อื่น	28	18	41	19	21.2	72	61	25.6	40	8	55.8%
8.3 จากสถาบันการ ศึกษา	36	5	24	7	14.4	41	22	8.6	26	5.2	32.2%
8.4 จากสถาบัน ศาสนา	18	-	9	2	5.8	21	6	5.4	60	12	23.2%
8.5 จากสื่อมวลชน	8	-	23	9	8	32	26	11.6	10	2	21.6%

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
9. ศึกษาคัมภีร์พระเจ้า- เลียบโลก											
9.1 อย่างละเอียด	-	-	-	2	0.4	-	-	-	-		0.4%
9.2 พอประมาณ	13	5	4	3	5	15	17	6.4	20	4	15.4%
9.3 เล็กน้อย	14	3	16	4	7.4	30	23	10.6	46	9.2	31.2%
9.4 ไม่เคย	50	15	53	18	27.2	55	40	19	34	6.8	53%
10. ร้อยรอยสถาปัตยกรรมและธรรมชาติ											
10.1 วัด	50	18	36	12	23.2	70	36	21.2	62	12.4	56.8%
10.2 เมือง	14	9	12	4	7.8	35	17	10.4	30	6	24.2%
10.3 รอยพระพุทธรูป	20	9	21	14	12.8	42	26	13.6	46	9.2	35.6%
10.4 แม่น้ำ	15	-	5	5	5	22	10	6.4	14	2.8	14.2%
10.5 ภูเขา	14	9	5	3	6.2	10	7	3.4	25	5	14.6%
11. วัตถุประสงคการแต่งคัมภีร์											
11.1 ตั้งตอนศิลปกรรม	40	18	39	13	22	26	33	11.8	50	10	43.8%
11.2 เผยแพร่ศาสนา	27	5	20	14	13.2	39	23	12.4	33	6.6	32.2%
11.3 ให้ความรู้ทั่วไป	6	0	12	0	3.6	51	22	14.6	15	3	21.2%
11.4 ให้ความบันเทิง	4	-	2	-	1.2	4	2	1.2	2	0.4	2.8%

อีกประการหนึ่งการศึกษาตามกลุ่มประชากรยังต้องดูจากจำนวนจริงในแต่ละกลุ่มประชากรด้วย ตัวอย่างอัตราส่วนทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกในตารางที่ 3 พบว่านักศึกษา ม.ช. ทราบ 105 คน เท่ากับ 21% ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แต่ในขณะเดียวกันพระสงฆ์ทราบ 66 รูป เท่ากับ 13.2% ของประชากรทั้งหมด

ฉะนั้นหากดูตามจำนวนร้อยละจะเห็นว่านักศึกษา ม.ช. ทราบมากกว่าพระสงฆ์ แต่ในความเป็นจริงนักศึกษา ม.ช. จำนวนทราบ 105 คน จากประชากรในกลุ่ม 200 คน พระสงฆ์ทราบ 66 รูป จากประชากร 100 รูป ฉะนั้นเพื่อให้การเปรียบเทียบที่เป็นธรรมแก่ทุกกลุ่ม จำนวนร้อยละของพระสงฆ์จึงต้องคูณกับสองแล้วจึงเปรียบเทียบกันหรือคิดเป็นร้อยละของจำนวนที่ทราบและไม่ทราบในแต่ละกลุ่มของตนเอง

ตารางที่ 4 ตารางแสดงความรู้กัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกและตำนานเกี่ยวข้อง
วิเคราะห์ตามระดับการศึกษา

ประเด็นศึกษา	ประถม		%	มัธยม		%	อนุปริญา		%	มหาวิทยาลัย		%	รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		
1.คัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก													
1.1 ทราบ	29	5	6.8	30	1	6.2	8	-	1.6	111	51	32.4	47%
1.2 ไม่ทราบ	24	15	7.8	15	1	3.2	2	-	0.4	151	57	41.6	53%
2.ตำนานเวียงจันทน์													
2.1 ทราบ	42	13	11	28	1	5.8	5	-	1	148	45	38.6	56.4%
2.2 ไม่ทราบ	11	7	3.6	17	1	3.6	5	-	1	114	63	35.4	43.6%
3.ตำนานหลวงพระบาง													
3.1 ทราบ	21	11	6.4	20	2	4.4	3	-	0.6	97	44	28.2	39.6%
3.2 ไม่ทราบ	32	9	8.2	25	0	5	7	-	1.4	165	64	45.8	60.4%
4.ตำนานพระธาตุหลวงเวียงจันทน์													
4.1 ทราบ	40	12	10.4	25	1	5.2	8	-	1.6	164	63	45.4	62.6%
4.2 ไม่ทราบ	13	8	4.2	20	1	4.2	2	-	0.4	98	45	28.6	37.4%
5.ตำนานพระบาทโพนสั่น													
5.1 ทราบ	32	13	9	12	1	2.6	4	-	0.8	92	40	26.4	38.8%
5.2 ไม่ทราบ	21	7	5.6	33	1	6.8	6	-	1.2	170	68	47.8	61.2%
6.ตำนานพระธาตุพนม													
6.1 ทราบ	12	10	4.4	15	-	3	6	-	1.2	101	60	32.2	40.8%
6.2 ไม่ทราบ	41	10	10.2	30	2	6.4	4	-	0.8	161	48	41.8	59.2%
7.ตำนานอื่นๆ													
7.1 ทราบ	17	-	3.4	16	-	3.2	4	-	0.8	93	51	28.8	36.2%
7.2 ไม่ทราบ	36	20	11.2	29	2	6.4	6	-	1.2	169	57	45.2	63.8%

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	ประดม		%	มัธยม		%	อนุปริญญา		%	มหาวิทยาลัย		%	รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		
8.แหล่งข้อมูลที่ได้รับ													
8.1 ศึกษาด้วยตนเอง	9	3	2.4	25	1	5.2	6	-	1.2	80	15	19	27.8%
8.2 จากคำบอกเล่าของคนอื่น	14	18	6.4	17	2	3.8	3	-	0.6	147	78	45	55.8%
8.3 จากสถาบันการศึกษา	5	5	2	20	1	4.2	4	-	0.8	98	28	25.2	32.2%
8.4 จากสถาบันศาสนา	21	1	4.4	15	-1	3	5	-	1	67	7	14.8	23.2%
8.5 จากสื่อ-สารมวลชน	4	4	1.6	10	-	2	1	-	0.2	62	31	18.6	21.6%
9. ศึกษาคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก													
9.1 อย่างละเอียด	-	1	0.2	-	1	0.2	-	-		-	-		0.4%
9.2 พอประมาณ	4	2	1.2	8	-	1.6	3	-	0.6	49	49	12	15.4%
9.3 เพียงเล็กน้อย	24	2	5.2	22	-	4.4	5	-	1	72	72	20.6	31.2%
9.4 ไม่เคยศึกษา	25	15	00	15	1	3.2	2	-	0.4	150	150	41.4	53%
10. ร้องรอยสถาปัตยกรรมและธรรมชาติ													
10.1 วัด	30	15	9	28	1	5.8	6	-	1.2	154	50	40.8	56.8%
10.2 เมือง	8	7	3	6	-	1.2	2	-	0.4	75	23	19.6	24.2%
10.3 รอยพระพุทธรูป	18	11	5.8	13	1	2.8	4	-	0.8	94	37	26.2	35.6%
10.4 แม่น้ำ	6	5	2.2	6	-	1.2	2	-	0.4	42	10	10.4	14.2%
10.5 ภูเขา	6	6	2.4	5	1	1.2	2	-	0.4	41	12	10.6	14.6%

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	ประถม		%	มัธยม		%	อนุปริญา		%	มหาวิทยาลัย		%	รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		
11. วัตถุประสงค์การแต่ง คัมภีร์พระเจ้า เลียบโลก 11.1 ตั้ง ตอนศีลธรรม	27	14	8.2	23	2	5	7	-	1.4	98	48	29.2	43.8%
11.2 แด แพร่ศาสนา	24	2	5.2	7	-	1.2	2	-	0.6	85	40	25	32.2%
11.3 ให้ ความรู้ทั่วไป	1	3	0.8	14	-	2.8	0	-		69	19	17.6	21.2%
11.4 ให้ ความบันเทิง	1	1	0.4	1	-	0.2	0	-		10	1	2.2	2.8%

เนื่องจากว่าการทำแบบสำรวจความคิดเห็นในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาจากกลุ่มประชากร 3 กลุ่มคือ ชาวบ้าน นักศึกษา และพระสงฆ์ แต่ในแบบสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มประชากรเหล่านั้นได้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยคิดว่าถ้าทำการศึกษาจากกลุ่มการศึกษาให้เห็นผลที่ชัดเจนได้ จะทำให้การวิจัยมีหลายมุมมองที่เป็นประโยชน์มากขึ้น

แต่เนื่องจากข้อมูลกลุ่มการศึกษาผู้วิจัยไม่ได้คาดการณ์มาก่อนจึงทำให้แบ่งกลุ่ม (ดังตารางที่ 4) แล้ว เห็นว่ามีจำนวนแตกต่างกันมาก ฉะนั้นเมื่อนำมาศึกษาแล้วจึงไม่สามารถชี้ชัดให้เห็นความต่างและความเหมือนกันได้อย่างชัดเจน อันเนื่องมาจากจำนวนคนในแต่ละกลุ่มไม่สมดุลกันนั่นเอง

ฉะนั้นในการศึกษาความคิดเห็นของชาวลาวในเรื่องอภิปรัชญาและจริยศาสตร์จึงศึกษาตามกลุ่มประชากรเท่านั้น และไม่ได้แบ่งเป็นกลุ่มการศึกษาดังตารางที่ 4

6.5 ตารางแสดงความเชื่อเรื่องมนุษย์และสัตว์ในโลกอื่น

การศึกษาตารางนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามจากคนหลายกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อแบบดั้งเดิมของชาวลาวว่าคนแต่ละรุ่นในปัจจุบันจะมีความคิดความเชื่อมากน้อยเพียงใดในเรื่องที่มีลักษณะทางอภิปรัชญา

ความเชื่อเรื่องมนุษย์และสัตว์ในโลกอื่น เป็นแนวความคิดทางอภิปรัชญาที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาแล้วในประเด็นการวิเคราะห์แนวความคิดทางอภิปรัชญาในคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก

ฉะนั้นประเด็นการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดทาง
อภิปรัชญาจึงเป็นการตรวจสอบจากแนวความคิดและความเชื่อของชาวลาว เพื่อเป็นการยืนยันว่า
แนวความคิดเชิงอภิปรัชญานั้นมีอยู่ในแนวความคิดของชาวลาวมากหรือน้อยเพียงใด

6.5.1 ความเชื่อเรื่องยักษ์และนาค

มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 44 คน เท่ากับ 8% มีความเห็นว่าเชื่อมากที่สุด

มีผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 259 คน หรือเท่ากับ 51.8%

จำนวนผู้ไม่เชื่อมี 197 คน หรือเท่ากับ 39.4%

เพื่อให้เห็นข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวัดค่าเฉลี่ยความเข้มของอัตราส่วน
ความเชื่อ

โดยให้ค่าดัชนีผู้เชื่อมากที่สุดเท่ากับ 100 ผู้เชื่อปานกลางเท่ากับ 50 และผู้ไม่เชื่อเท่า
กับ 0

วิธีคิดก็คือว่า เอาจำนวนเชื่อมากที่สุดคูณกับ 100 บวกกับจำนวนเชื่อปานกลาง คูณกับ
50 บวกกับจำนวนไม่เชื่อคูณกับ 0 ผลรวมทั้งหมดมาหารให้จำนวนคนทั้งหมดเช่น ค่าเฉลี่ยอัตรา
ความเข้มของชาวลาวที่เชื่อเรื่องยักษ์และนาค

$$\frac{(44 \times 100) + (259 \times 50) + (197 \times 0)}{500} = 34.7$$

หมายความว่าอัตราความเชื่อของชาวลาวเกี่ยวกับเรื่องยักษ์และนาค มีความเข้มเท่ากับ 34.7 (ใน
ระดับตั้งแต่ 0 ถึง 100)

6.5.2 ความเชื่อเรื่องเทวดา และพรหม

ผู้เชื่อมากจำนวน 78 คน เท่ากับ 15.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 261 คน เท่ากับ 52.2%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 161 คน เท่ากับ 32.2%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 41.7

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 59 ชาวบ้าน 38.75 นักศึกษา ม.ช. 36

6.5.3 ความเชื่อเรื่องผีและเปรต

ผู้เชื่อมากจำนวน 53 คน เท่ากับ 10.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 320 คน เท่ากับ 64%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 127 คน เท่ากับ 25.4%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 42.6

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 48 ชาวบ้าน 43.5 นักศึกษา ม.ช. 39

6.5.4 ความเชื่อเรื่องเทพ และกนิรี

ผู้เชื่อมากจำนวน 28 คน เท่ากับ 5.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 187 คน เท่ากับ 37.4%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 285 คน เท่ากับ 57%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 24.3

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 34.5 ชาวบ้าน 25.25

นักศึกษา ม.ช. 18.25

6.5.5 ความเชื่อเรื่องแม่ธรณี

ผู้เชื่อมากจำนวน 97 คน เท่ากับ 19.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 283 คน เท่ากับ 56.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 120 คน เท่ากับ 24%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 47.7

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 52.5 ชาวบ้าน 49.25

นักศึกษา ม.ช. 43.75

6.5.6 ความเชื่อเรื่องผู้สร้างโลก

ผู้เชื่อมากจำนวน 97 คน เท่ากับ 19.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 283 คน เท่ากับ 56.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 120 คน เท่ากับ 24%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 47.7

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 52.5 ชาวบ้าน 49.25

นักศึกษา ม.ช. 43.75

6.5.7 ความเชื่อเรื่องคนบังบด

ผู้เชื่อมากจำนวน 65 คน เท่ากับ 13%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 275 คน เท่ากับ 55%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 160 คน เท่ากับ 32%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 40.5

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 44.5 ชาวบ้าน 44

นักศึกษา ม.ช. 37.5

ตารางที่ 5 ตารางแสดงความเชื่อเรื่องมนุษย์และสัตว์ในโลกอื่นหรือมิติอื่นนอกจากมนุษย์

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
1. ยักษ์/นาค											
1.1 เชื่อมมาก	14	0	5	0	3.8	9	0	1.8	16	3.2	8.8%
1.2 ปานกลาง	36	18	34	14	20.4	48	49	19.4	60	12	51.8%
1.3 ไม่เชื่อ	27	5	34	13	15.8	63	31	18.8	24	4.8	39.4%
2. เทวดา/พรหม											
2.1 เชื่อมมาก	18	9	2	2	6.2	15	4	3.8	28	5.6	15.6%
2.2 ปานกลาง	37	14	29	13	18.6	55	51	21.2	62	12.4	52.2%
2.3 ไม่เชื่อ	22	0	42	12	15.2	50	25	15	10	2	32.2%
3. ผี/เปรต											
3.1 เชื่อมมาก	5	4	4	2	3	10	10	4	18	3.6	10.6%
3.2 ปานกลาง	63	14	51	16	28.8	64	52	23.2	60	12	64%
3.3 ไม่เชื่อ	9	5	18	9	8.2	46	18	12.8	22	4.4	25.4%
4. เทพกีนรี											
4.1 เชื่อมมาก	9	0	5	0	2.8	8	0	1.6	6	1.2	5.6%
4.2 ปานกลาง	27	14	27	5	14.6	36	21	11.4	57	11.4	37.4%
4.3 ไม่เชื่อ	41	9	41	22	22.6	76	59	27	37	7.4	57%
5. แม่ขรรณิ											
5.1 เชื่อมมาก	27	9	15	5	11.2	11	11	4.4	19	3.8	19.4%
5.2 ปานกลาง	31	9	28	17	17	73	58	26.2	67	13.4	56.6%
5.3 ไม่เชื่อ	19	5	30	5	11.8	36	11	9.4	14	2.8	24%
6. ผู้สร้างโลก											
6.1 เชื่อมมาก	15	4	2	2	4.6	7	2	1.8	7	1.4	7.8%
6.2 ปานกลาง	24	4	7	5	8	22	21	8.6	17	3.4	20%
6.3 ไม่เชื่อ	38	15	64	20	27.4	91	57	29.6	76	15.2	72.2%
7. คนบังบด											
7.1 เชื่อมมาก	23	5	5	2	7	7	9	3.2	14	2.8	13%
7.2 ปานกลาง	31	14	45	18	21.6	52	55	21.4	60	12	55%
7.3 ไม่เชื่อ	23	4	23	7	11.4	61	16	15.4	26	5.2	32%

*การจัดระดับความเชื่อแต่ละกลุ่มจะเริ่มแต่กลุ่มมาก กลุ่มกลาง และกลุ่มน้อยสุด

6.6 ตารางแสดงความเชื่อเรื่องโลกอื่นนอกจากโลกมนุษย์

6.6.1 ความเชื่อเรื่องสวรรค์และนรก

ผู้เชื่อมากจำนวน 87 คน เท่ากับ 17.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 232 คน เท่ากับ 46.4%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 181 คน เท่ากับ 36.2%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 40.6

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 59 ชาวบ้าน 38.5

นักศึกษา ม.ช. 33.5

6.6.2 ความเชื่อเรื่องเมืองยักษ์และเมืองบาดาล

ผู้เชื่อมากจำนวน 28 คน เท่ากับ 5.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 162 คน เท่ากับ 32.4%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 310 คน เท่ากับ 62%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 21.8

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 28.5 ชาวบ้าน 22.5

นักศึกษา ม.ช. 17.75

6.6.3 ความเชื่อเรื่องมิถิของเทพ

ผู้เชื่อมากจำนวน 33 คน เท่ากับ 6.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 177 คน เท่ากับ 35.4%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 290 คน เท่ากับ 58%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 24.3

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 44 นักศึกษา ม.ช. 23

ชาวบ้าน 15.75

6.6.4 ความเชื่อเรื่องเมืองลับแล

ผู้เชื่อมากจำนวน 47 คน เท่ากับ 9.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 138 คน เท่ากับ 27.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 315 คน เท่ากับ 63%

อัตราความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 23.2

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ นักศึกษา ม.ช. 24.75 ชาวบ้าน 23

พระสงฆ์ 20.5

6.6.5 ความเชื่อเรื่องโลกมนุษย์ในจักรวาลอื่น

ผู้เชื่อมากจำนวน 187 คน เท่ากับ 37.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 218 คน เท่ากับ 43.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 95 คน เท่ากับ 19%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 59.2

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 66.5 นักศึกษา ม.ช. 55

พระสงฆ์ 53

6.6.6 ความเชื่อเรื่องอาณาจักรของผี

ผู้เชื่อมากจำนวน 34 คน เท่ากับ 6.8%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 173 คน เท่ากับ 34.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 293 คน เท่ากับ 58.6%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 24.1

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ นักศึกษา ม.ช. 30.25 ชาวบ้าน 25

พระสงฆ์ 10

ตารางที่ 6 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโลกอื่นนอกจากโลกมนุษย์

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระ สงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
1. เมืองสวรรค์/นรก											
1.1 เชื่อมาก	18	14	5	4	8.2	15	6	4.2	25	5	17.4%
1.2 ปานกลาง	27	9	24	12	14.4	45	47	18.4	68	13.6	46.4%
1.3 ไม่เชื่อ	32	0	44	11	17.4	60	27	17.4	7	1.4	36.2%
2. เมืองยักษ์/บาดาล											
2.1 เชื่อมาก	9	5	2	0	3.2	5	0	-	72	1.4	5.6%
2.2 ปานกลาง	27	9	17	5	11.4	30	31	12.2	43	8.6	32.4%
2.3 ไม่เชื่อ	41	9	54	23	25.4	85	49	26.8	50	10	62%
3. มิตินองเทพ											
3.1 เชื่อมาก	5	4	-	1	2	9	0	1.8	14	2.8	6.6%
3.2 ปานกลาง	18	5	17	3	8.6	46	28	14.8	60	12	35.4%
3.3 ไม่เชื่อ	54	14	56	23	29.4	65	52	23.4	26	5.2	58%

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
4. เมืองลับแล											
4.1 เชื่อมาก	17	5	2	0	4.8	11	2	2.6	10	2	9.4%
4.2 ปานกลาง	12	5	21	6	8.8	37	36	14.6	21	4.2	27.6%
4.3 ไม่เชื่อ	48	13	50	21	26.4	72	42	22.8	69	13.8	63%
5. โลกมนุษย์ในจักรวาล											
5.1 เชื่อมาก	42	5	39	15	20.2	44	13	11.4	29	5.8	37.4%
5.2 ปานกลาง	15	14	25	10	12.8	54	52	21.2	48	9.6	43.6%
5.3 ไม่เชื่อ	20	4	9	2	7	22	15	7.4	23	4.6	19%
6. อาณาจักรของผี											
6.1 เชื่อมาก	9	0	5	3	3.4	11	5	3.2	1	0.2	6.8%
6.2 ปานกลาง	27	4	22	13	13.2	52	37	17.8	18	3.6	34.6%
6.3 ไม่เชื่อ	41	19	46	11	23.4	57	38	19	81	16.2	58.6%

6.7 ตารางแสดงความเชื่อเรื่องบาปกรรมและผลของกรรม

6.7.1 ความเชื่อเรื่องบุญและบาป

ผู้เชื่อมากจำนวน 289 คน เท่ากับ 57.8%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 191 คน เท่ากับ 38.2%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 20 คน เท่ากับ 4%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 76.9

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 91 นักศึกษา ม.ช. 77.25

ชาวบ้าน 69.5

6.7.2 ความเชื่อเรื่องการทำดีขึ้นสวรรค์ ทำชั่วตกนรก

ผู้เชื่อมากจำนวน 159 คน เท่ากับ 31.8%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 244 คน เท่ากับ 48.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 97 คน เท่ากับ 19.4%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 56.2

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 72.5 นักศึกษา ม.ช. 52.25

ชาวบ้าน 52

6.7.3 ความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดใหม่

ผู้เชื่อมากจำนวน 73 คน เท่ากับ 14.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 143 คน เท่ากับ 28.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 284 คน เท่ากับ 56.8%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 28.9

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 45.5 นักศึกษา ม.ช. 25

ชาวบ้าน 24.5

6.7.4 ความเชื่อเรื่องกรรมเก่าตามสนอง

ผู้เชื่อมากจำนวน 136 คน เท่ากับ 27.2%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 261 คน เท่ากับ 52.2%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 103 คน เท่ากับ 20.6%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 53.3

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 66.5 นักศึกษา ม.ช. 50.5

ชาวบ้าน 49.5

6.7.5 ความเชื่อเรื่องผลของการสร้างกรรมดี

ผู้เชื่อมากจำนวน 312 คน เท่ากับ 62.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 165 คน เท่ากับ 33%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 23 คน เท่ากับ 4.6%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 78.9

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 84 นักศึกษา ม.ช. 81.25

ชาวบ้าน 74

6.7.6 ความเชื่อเรื่องการไหว้ผีและวิญญาณ

ผู้เชื่อมากจำนวน 39 คน เท่ากับ 7.8%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 310 คน เท่ากับ 62%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 151 คน เท่ากับ 30.2%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 38.8

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ นักศึกษา ม.ช. 44 พระสงฆ์ 41.75

ชาวบ้าน 22.5

6.7.7 ความเชื่อเรื่องการถูกสาปแช่ง

ผู้เชื่อมากจำนวน 90 คน เท่ากับ 18%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 299 คน เท่ากับ 59.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 111 คน เท่ากับ 22.2%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 47.9

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 51 นักศึกษา ม.ช. 47.75

ชาวบ้าน 46.5

6.7.8 ความเชื่อเรื่องมีสิ่งคุ้มครอง

ผู้เชื่อมากจำนวน 111 คน เท่ากับ 22.2%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 289 คน เท่ากับ 57.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 100 คน เท่ากับ 20%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 51.1

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 59.5 นักศึกษา ม.ช. 53.75

พระสงฆ์ 29

ตารางที่ 7 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องบาป เรื่องกรรม และผลของกรรม

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระ สงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
1. บุญ/บาป											
1.1 เชื่อมาก	45	18	23	8	18.8	64	49	22.6	82	16.4	57.8%
1.2 ปานกลาง	27	5	41	17	18	52	31	16.6	18	3.6	38.2%
1.3 ไม่เชื่อ	5	0	9	2	3.2	4	0	0.8	0	0	4%
2. ทำดีขึ้นสวรรค์/ ชั่วตกนรก											
2.1 เชื่อมาก	45	18	23	8	18.8	25	20	9	45	9	36.8%
2.2 ปานกลาง	27	5	41	17	18	64	55	23.8	55	11	52.8%
2.3 ไม่เชื่อ	5	0	9	2	3.2	31	5	7.2	0	0	10.4%
3. ตายแล้วเกิดใหม่											
3.1 เชื่อมาก	14	5	6	0	5	13	6	3.8	29	5.8	14.6%
3.2 ปานกลาง	18	9	12	9	9.6	30	32	12.4	33	6.6	28.6%
3.3 ไม่เชื่อ	45	9	55	18	25.4	77	42	23.8	38	7.6	56.8%
4. กรรมเก่าตามสนอง											
4.1 เชื่อมาก	32	10	11	0	10.6	22	16	7.6	45	9	27.2%
4.2 ปานกลาง	22	9	40	21	18.4	70	56	25.2	43	8.6	52.2%
4.3 ไม่เชื่อ	23	4	22	6	11	28	8	7.2	12	2.4	20.6%

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทร์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษาม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
5. ผลของการสร้าง ความดี											
5.1 เชื่อมมาก	45	14	40	8	21.4	79	58	27.4	68	13.6	62.4%
5.2 ปานกลาง	32	9	26	15	16.4	32	19	10.2	32	6.4	33%
5.3 ไม่เชื่อ	0	0	7	4	2.2	95	3	2.4	0	0	4.6%
6. การไหว้และ วิญญาณ											
6.1 เชื่อมมาก	9	5	6	2	4.4	11	6	3.4	0	0	7.8%
6.2 ปานกลาง	64	13	31	15	24.6	758	67	28.4	45	9	62%
6.3 ไม่เชื่อ	4	5	36	10	11	34	7	8.2	55	11	30.2%
7. การถูกแซ่											
7.1 เชื่อมมาก	13	5	4	4	5.2	20	14	6.8	30	6	18%
7.2 ปานกลาง	59	18	42	15	26.8	62	61	24.6	42	8.4	59.8%
7.3 ไม่เชื่อ	5	0	27	8	8	38	5	8.6	28	5.6	22.2%
8. มีสิ่งคุ้มครอง											
8.1 เชื่อมมาก	23	14	13	2	10.4	34	21	11	4	0.8	22.2%
8.2 ปานกลาง	54	9	51	20	26.8	51	54	21	50	10	57.8%
8.3 ไม่เชื่อ	0	0	9	5	2.8	35	5	8	467	9.2	20%

6.8 ตารางแสดงความเชื่อเรื่องสิ่งลึกลับคาถาและไสยศาสตร์

6.8.1 ความเชื่อเรื่องคาถาอาคม

ผู้เชื่อมากจำนวน 162 คน เท่ากับ 32.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 281 คน เท่ากับ 56.2%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 57 คน เท่ากับ 11.4%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 60.5

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 63.75 นักศึกษาม.ช. 59.5

พระสงฆ์ 55

6.8.2 ความเชื่อเรื่องฤทธิ์เดชและปาฏิหาริย์

ผู้เชื่อมากจำนวน 72 คน เท่ากับ 14.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 209 คน เท่ากับ 41.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 219 คน เท่ากับ 43.8%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 35.3

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 39.75 พระสงฆ์ 34.5

นักศึกษาม.ช. 30.75

6.8.3 ความเชื่อเรื่องพลังจิต

ผู้เชื่อมากจำนวน 81 คน เท่ากับ 16.2%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 232 คน เท่ากับ 46.4%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 187 คน เท่ากับ 37.4%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 39.4

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ นักศึกษาม.ช. 44 พระสงฆ์ 43.5

ชาวบ้าน 32

6.8.4 ความเชื่อเรื่องอำนาจไสยศาสตร์

ผู้เชื่อมากจำนวน 56 คน เท่ากับ 11.2%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 279 คน เท่ากับ 55.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 165 คน เท่ากับ 33%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 39.1

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 40.25 พระสงฆ์ 39.5

นักศึกษาม.ช. 37.75

6.8.5 ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์

ผู้เชื่อมากจำนวน 93 คน เท่ากับ 18.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 272 คน เท่ากับ 54.4%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 135 คน เท่ากับ 27%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 45.8

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 56 นักศึกษาม.ช. 45.5

พระสงฆ์ 26

6.8.6 ความเชื่อเรื่องการเสกเป่า

ผู้เชื่อมากจำนวน 91 คน เท่ากับ 18.2%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 258 คน เท่ากับ 51.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 151 คน เท่ากับ 30.2%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 44

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 47.25 นักศึกษาม.ช. 44

พระสงฆ์ 37.5

6.8.7 ความเชื่อเรื่องการถูกไล่ของและการรักษา

ผู้เชื่อมากจำนวน 132 คน เท่ากับ 26.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 235 คน เท่ากับ 47%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 133 คน เท่ากับ 26.6%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 49.9

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 56.75 นักศึกษาม.ช. 55.25

พระสงฆ์ 25.5

ตารางที่ 8 ตารางแสดงเกี่ยวกับสิ่งลึกลับ - คาถา - ไสยศาสตร์

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษาม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
1. คาถาอาคม											
1.1 เชื่อมาก	34	5	22	7	13.6	32	26	11.6	36	7.2	32.4%
1.2 ปานกลาง	40	18	45	16	23.8	83	39	24.4	40	8	56.2%
1.3 ไม่เชื่อ	3	0	6	4	2.6	5	15	4	24	4.8	11.4%
2. ดุทธิเดช/ปาฏิหาริย์											
2.1 เชื่อมาก	24	4	5	2	7	22	3	5	12	2.4	14.4%
2.2 ปานกลาง	30	14	34	11	17.8	50	25	15	45	9	41.8%
2.3 ไม่เชื่อ	23	5	34	14	15.2	48	52	20	43	8.6	43.8%
3. พลังจิต											
3.1 เชื่อมาก	9	0	9	3	4.2	25	19	8.8	16	3.2	16.2%
3.2 ปานกลาง	41	14	24	7	17.2	55	36	18.2	55	11	46.4%
3.3 ไม่เชื่อ	27	9	40	17	18.6	40	25	13	29	5.8	37.4%
4. อำนาจไสยศาสตร์											
4.1 เชื่อมาก	17	5	3	2	5.4	17	9	5.2	3	0.6	11.1%
4.2 ปานกลาง	51	9	34	13	21.4	65	34	29.8	73	14.6	55.8%
4.3 ไม่เชื่อ	9	9	36	12	13.2	38	37	15	24	4.8	33%
5. การสะเดาะเคราะห์											
5.1 เชื่อมาก	26	14	11	7	11.6	13	16	5.8	6	1.2	18.6%
5.2 ปานกลาง	51	4	33	20	21.6	77	47	24.8	40	8	54.4%
5.3 ไม่เชื่อ	0	5	29	0	6.8	30	17	9.4	54	10.8	27%

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
6. การแตกป่า											
6.1 เชื้อมาก	18	4	6	9	7.4	30	14	8.8	10	2	18.2%
6.2 ปานกลาง	55	4	46	10	23	45	43	17.6	55	11	51.6%
6.3 ไม่เชื่อ	4	15	21	8	9.6	45	23	17.6	35	7	30.2%
7. การถูกไฟของและการรักษา											
7.1 เชื้อมาก	30	9	15	7	12.2	45	19	12.8	7	1.4	26.4%
7.2 ปานกลาง	37	10	47	11	21	50	43	18.6	37	7.4	47%
7.3 ไม่เชื่อ	10	4	11	9	6.8	25	18	8.6	56	11.2	26.6%

6.9 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการทำความดี

6.9.1 ทำดีเพราะเชื่อฟังคำสั่งสอน

ผู้เชื่อมากจำนวน 371 คน เท่ากับ 74.2%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 121 คน เท่ากับ 24.2%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 8 คน เท่ากับ 1.6%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 86.3

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 9.5 ชาวบ้าน 90

นักศึกษา ม.ช. 80.5

6.9.2 ทำดีตามประเพณี

ผู้เชื่อมากจำนวน 175 คน เท่ากับ 35%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 285 คน เท่ากับ 57%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 40 คน เท่ากับ 8%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 63.5

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 69 พระสงฆ์ 62.5

นักศึกษา ม.ช. 58.5

6.9.3 ทำดีเพราะเห็นว่าดี

ผู้เชื่อมากจำนวน 377 คน เท่ากับ 75.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 113 คน เท่ากับ 22.6%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 10 คน เท่ากับ 2%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 86.7

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 91.75 นักศึกษา ม.ช. 87.25

พระสงฆ์ 75.5

6.9.4 ทำดีเพื่อหวังประโยชน์

ผู้เชื่อมากจำนวน 212 คน เท่ากับ 42.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 204 คน เท่ากับ 40.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 84 คน เท่ากับ 16.8%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 62.8

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ ชาวบ้าน 68.5 พระสงฆ์ 63

นักศึกษาม.ช. 57

6.9.5 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวถูกนินทา

ผู้เชื่อมากจำนวน 287 คน เท่ากับ 57.4%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 159 คน เท่ากับ 31.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 54 คน เท่ากับ 10.8%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 73.3

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 83 ชาวบ้าน 76

นักศึกษาม.ช. 65.75

6.9.6 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวบาป

ผู้เชื่อมากจำนวน 219 คน เท่ากับ 43.8%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 176 คน เท่ากับ 35.2%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 105 คน เท่ากับ 21%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 61.4

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 83 นักศึกษาม.ช. 58

ชาวบ้าน 56.25

6.9.7 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวกฎหมาย

ผู้เชื่อมากจำนวน 413 คน เท่ากับ 82.6%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 72 คน เท่ากับ 14.4%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 15 คน เท่ากับ 3%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 90.2

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 94.5 ชาวบ้าน 92.5

นักศึกษาม.ช. 85.75

6.9.8 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวกรรมสนอง

ผู้เชื่อมากจำนวน 149 คน เท่ากับ 29.8%

ผู้เชื่อในระดับปานกลางจำนวน 254 คน เท่ากับ 50.8%

ผู้ไม่เชื่อจำนวน 97 คน เท่ากับ 19.4%

อัตราส่วนความเข้มผู้เชื่อรวมเท่ากับ 55.2

อัตราความเข้มผู้เชื่อแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 68.5 ชาวบ้าน 53.25

นักศึกษา ม.ช. 50.5

ตารางที่ 9 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการทำความดี

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระ สงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
1. ทำดีเพราะเชื่อฟัง คำสั่งสอน											
1.1 เชื่อมาก	63	18	62	17	32	86	44	26	81	16.2	74.2%
1.2 ปานกลาง	14	5	11	10	8	28	34	12.4	19	3.8	24.2%
1.3 ไม่เชื่อ	0	0	0	0	0	6	2	1.6	0	0	1.6%
2. ทำดีตามประเพณี											
2.1 เชื่อมาก	32	14	32	9	17.4	37	21	11.6	30	6	35%
2.2 ปานกลาง	45	9	35	13	20.4	74	44	25.6	65	13	57%
2.3 ไม่เชื่อ	0	0	6	5	2.2	9	15	4.8	5	1	8%
3. ทำดีเพราะเห็นว่าดี											
3.1 เชื่อมาก	68	23	56	22	33.8	96	61	31.4	51	10.2	75.4%
3.2 ปานกลาง	9	0	15	5	5.8	20	15	7	49	9.8	22.6%
3.3 ไม่เชื่อ	0	0	2	0	0.4	4	4	1.6	0	0	2%
4. ทำดีเพื่อหวัง ประโยชน์											
4.1 เชื่อมาก	36	9	32	13	18	46	24	14	52	10.4	42.4%
4.2 ปานกลาง	36	9	37	12	18.8	59	29	17.6	22	4.4	40.8%
4.3 ไม่เชื่อ	5	5	4	2	3.2	15	27	8.4	26	5.2	16.8%

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษา ม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
5. ไม่ทำชั่วเพราะกลัวถูกนิโทษ											
5.1 เชื่อมมาก	45	14	46	18	24.6	60	34	18.8	70	14	57.4%
5.2 ปานกลาง	27	0	24	7	11.6	37	38	15	26	5.2	31.8%
5.3 ไม่เชื่อ	5	9	3	2	3.8	23	8	6.2	4	0.8	10.8%
6. ไม่ทำชั่วเพราะกลัวบาป											
6.1 เชื่อมมาก	32	23	11	9	15	52	22	14.8	70	14	43.8%
6.2 ปานกลาง	27	0	32	16	15	30	45	15	26	5.2	35.2%
6.3 ไม่เชื่อ	18	0	30	2	10	38	13	10.2	4	0.8	21%
7. ไม่ทำชั่วเพราะกลัวกฎหมาย											
7.1 เชื่อมมาก	68	18	62	22	34	96	58	30.8	89	17.8	82.6%
7.2 ปานกลาง	9	5	11	5	6	17	14	6.2	11	2.2	14.4%
7.3 ไม่เชื่อ	0	0	0	0	0	7	8	3	0	0	3%
8. ไม่ทำชั่วเพราะกลัวกรรมสนอง											
8.1 เชื่อมมาก	36	9	11	7	12.6	34	7	8.2	45	9	29.8%
8.2 ปานกลาง	23	14	37	13	17.4	62	58	24	47	9.4	50.8%
8.3 ไม่เชื่อ	18	0	25	7	10	24	15	7.8	8	1.6	19.4%

ข้อสังเกตตารางที่ 9

การศึกษาประเด็นต่าง ๆ ในตารางที่ 9 ก็เพื่อให้ทราบว่าชาวลาวมีทัศนคติอย่างไร ในเรื่องความดี แนวคิดเรื่องความดีที่ชาวลาวยึดถือกันนั้นมีปัจจัยอะไรหรือไม่ สอดคล้องกับแนวความคิดทางจริยธรรมที่ศึกษามาในประเด็นใดบ้าง

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี 8 หัวเรื่องที่ว่าด้วยประเด็นทางจริยศาสตร์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของชาวลาว หัวเรื่องต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบสอบถามนี้ถ้าแบ่งตามหลักทางจริยธรรมจะมี 4 กลุ่ม เช่น

1. ทำดีตามประเพณี
 - 1.1 ทำดีตามคำสั่งสอน
 - 1.2 ทำดีตามประเพณี

2. ทำดีตามแรงสนับสนุนของสังคมและการเมือง

2.1 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวถูกนิโทษ

2.2 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวกฎหมาย

3. ทำดีเพราะมีสิ่งแอบแฝง

3.1 ทำดีเพื่อหวังประโยชน์

3.2 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวบาป

3.3 ไม่ทำชั่วเพราะกลัวกรรมสนอง

4. การทำดีด้วยความดำนึกที่เห็นว่าดี

4.1 ทำดีเพราะเห็นว่าดี

แม้ว่าประเด็นที่นำไปสอบถามจะมีเนื้อหาที่สื่อให้เห็นความมีคุณธรรมอันแท้จริงบ้าง และการทำความดีที่ไม่ได้เกิดจากหลักแห่งศีลธรรมบ้าง แต่ประเด็นต่าง ๆ ที่นำมาสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามต่างก็แสดงความเห็นด้วยในอัตราส่วนสูง เช่น อัตราส่วนความเข้มเรื่องการทำดีเพราะเห็นว่าดีเท่ากับ 86.7% และอัตราส่วนความเข้มของการทำความดี เพราะหวังประโยชน์ก็สูงเท่ากับ 62.8% หมายความว่า อัตราส่วนความเชื่อเรื่องการทำความดีที่เป็นแก่นแท้ของจริยธรรมและความดีที่มาจากเจตนาอย่างอื่นไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

อีกประการหนึ่งหากศึกษาถึงประเด็นเรื่องความดีที่มีผู้เชื่อมากที่สุด และเชื่อน้อยที่สุด จะพบว่าการทำดีเพราะกลัวกฎหมายเป็นเรื่องที่มีผู้เชื่อมากที่สุด จากแบบสอบถาม 500 คน มีเพียง 5 คนเท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย คือ เพียง 1 ใน 100 ของจำนวนทั้งหมด

เรื่องที่มีผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ เรื่องไม่ทำชั่วเพราะกลัวกรรมสนอง อัตราความเข้มเท่ากับ 52.2

จากข้อเปรียบเทียบที่นำเสนอานี้ทำให้เข้าใจว่า ปัจจัยทำให้คนคตินั้นยังขึ้นกับแรงหนุนจากภายนอก แรงหนุนที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น กฎหมาย กฎเกณฑ์

สิ่งที่มีอิทธิพลน้อยกว่าได้แก่ เรื่องการทำความดีเพราะกลัวในสิ่งที่เป็นนามธรรมเช่น กฎบาป และกลัวกรรมสนอง

จากข้อมูลที่ปรากฏในผลการศึกษาทำให้ทราบว่าความเชื่อเรื่องบาปเรื่องกรรมที่เคยมีอิทธิพลมากที่สุดต่อวิถีชีวิตของชาวลาวแต่โบราณ ดังได้ศึกษามาแล้วในประเด็นทางจริยธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระเจ้าสิบโลก มาบัดนี้ได้ลดบทบาทลงโดยสิ่งมีอำนาจที่เป็นรูปธรรมจะมีอิทธิพลมากกว่า

6.10 ตารางแสดงทัศนคติในเรื่องผลกระทบทางจริยธรรม

เนื่องจากว่าข้อมูลในตารางที่ 10 เป็นข้อมูลที่มีเพียงสองตัวเลือกคือ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเท่านั้น แต่ละคำถามก็เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น การศึกษาตาราง 10 จึงเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าแต่ละกลุ่มเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับประเด็นทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยนำมาเป็นประเด็นเพื่อสอบถามมากน้อยเพียงใด และมีทัศนคติอย่างไรในเรื่องจริยธรรมโดยทั่วไป

การศึกษาแต่ละประเด็นผู้วิจัยจึงรวบรวมความคิดเห็นมาเสนอไปพร้อม ๆ กัน

6.10.1 คิดว่าวรรณกรรมทางศาสนายังมีอิทธิพลต่อแนวความคิดของชาวลาวปัจจุบัน

ผู้คิดว่าดังกล่าวยังมีอิทธิพลต่อคนลาวในปัจจุบันจำนวน 485 คน เท่ากับ 97%

ผู้คิดว่าไม่มีอิทธิพลจำนวน 15 คน เท่ากับ 3%

จำนวนเห็นด้วยแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 100% ชาวบ้าน 95.5%

นักศึกษา ม.ช. 94.5%

เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหลายเห็นว่าวรรณกรรมทางศาสนายังมีอิทธิพลต่อชาวลาวก็เพราะว่า

ชาวลาวได้นับถือพระพุทธศาสนาเป็นเวลานาน ประเพณีที่เคยยึดถือกันมาล้วนแต่มีความเกี่ยวข้องกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและวรรณกรรมทางศาสนา คำสอนของพระพุทธศาสนาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้อยู่อย่างมีความสุขได้ และคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมยังมีประโยชน์ต่อชาวลาวในปัจจุบันเหมือนเดิม จำนวนผู้ตอบว่า วรรณกรรมทางศาสนาไม่มีอิทธิพลต่อชาวลาวในปัจจุบันมี 15 คน เท่ากับ 3%

เหตุผลที่ทำให้คิดว่า วรรณกรรมทางศาสนาไม่มีอิทธิพลต่อชาวลาวเป็นเพราะว่า ศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาไม่ได้ก็ให้เกิดการนำไปใช้ในการแสวงหาวัตถุเงินทอง นอกจากนี้การศึกษาวรรณกรรมทางศาสนายังทำให้คนหลงเชื่อกับเรื่องงมงาย ซึ่งจะกลายเป็นคนโง่เง่า และอาชีพการทำมาหากินของชาวลาวไม่ได้มีความสัมพันธ์กับหลักคำสอนในวรรณกรรมทางศาสนาเลย

6.10.2 ชาวลาวในปัจจุบันสมควรศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาหรือไม่

ผู้เห็นด้วยจำนวน 475 คน เท่ากับ 95%

ผู้ไม่เห็นด้วยจำนวน 25 คน เท่ากับ 5%

จำนวนเห็นด้วยแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 100% นักศึกษา ม.ช. 94.5%

ชาวบ้าน 93%

เหตุผลที่ทำให้คิดว่าชาวลาวยังสมควรจะศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาต่อไปก็เพราะว่าเนื้อหาคำสอนในวรรณกรรมทางศาสนามีวัตถุประสงค์ทำให้คนเป็นคนดี ทำให้ผู้ศึกษารู้สิ่งที่

ถูกต้องและสิ่งไม่ถูกต้องในการดำรงชีวิต แล้วนำเอาสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องดึงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้วรรณกรรมทางศาสนายังให้คติในการก้าวสู่นาคตแห่งความศิวิไลซ์ของมนุษย์

มีผู้ตอบว่าชาวลาวไม่สมควรจะศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาอีกต่อไปมีจำนวน 25 คน เท่ากับ 5%

เหตุผลที่ทำให้คิดว่าชาวลาวไม่สมควรศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาอีกต่อไปก็เพราะว่าหลักสูตรในการเรียนการสอน ศาสตร์อื่น ๆ มีมากมาย การสอนเรื่องวรรณกรรมทางศาสนาจึงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์เท่านั้น

อีกประการหนึ่ง ถ้าศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาจะทำให้ชาวลาวไม่หนักแน่นในเรื่องวิทยาศาสตร์

การศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาจึงจำกัดลงให้น้อยที่สุด เพราะหน้าที่ของชาวลาวควรเรียนเอาความรู้ด้านเทคนิควิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาประเทศชาติ

6.10.3 ปัญหาทางสังคมส่วนหนึ่งเป็นเพราะขาดการปลูกฝังทางจริยธรรม

ผู้เห็นด้วยจำนวน 433 คน เท่ากับ 86.4%

ผู้ไม่เห็นด้วยจำนวน 67 คน เท่ากับ 13.4%

จำนวนเห็นด้วยแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 100% นักศึกษา ม.ช. 83.5%

ชาวบ้าน 83%

เหตุผลที่ทำให้คิดว่าปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นเป็นเพราะขาดการปลูกฝังจิตสำนึกทางจริยธรรมไม่เพียงพอ เพราะว่าถ้าคนไม่มีจิตสำนึกด้านจริยธรรม ก็ย่อมจะทำอะไรตามชอบใจ ไม่มี ความรับผิดชอบชั่วดีต่อสังคม นอกจากนี้คนที่ขาดการศึกษาด้านจริยธรรม จะขาดจิตสำนึกใน ความดีความเลว ขาดความมั่นคงทางด้านความคิด การกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมจึงมีสาเหตุ มาจากความรู้และความเข้าใจทางจริยธรรมยังมีน้อยเกินไป

ผู้ที่เห็นว่าสาเหตุปัญหาทางสังคมไม่ได้เกิดขึ้นเพราะขาดการปลูกฝังจิตสำนึกทางจริยธรรมมีจำนวน 67 คน เท่ากับ 13.4%

สาเหตุที่ทำให้คิดว่าไม่เห็นด้วย คือ ปัญหาทางสังคมบางอย่างเกิดขึ้นเพราะสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม บางคนกระทำในสิ่งที่ไม่ดีลงไปไม่ใช่เป็นเพราะไม่รู้เรื่องจริยธรรม แต่ทำไป เพราะความจำเป็นและอยากรู้ อยากลอง อีกประการหนึ่งการทำดีหรือชั่วเป็นเรื่องของสันดาน มีคน ที่ไม่รู้เรื่องจริยธรรม แต่ก็ไม่ได้ทำชั่วหรือในทางตรงกันข้ามผู้เรียนรู้สูง ๆ ยิ่งทำชั่วก็มี

6.10.4 เห็นว่าสถาบันการศึกษาทุกแห่งต้องสอนจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ของชาติ

ผู้เห็นด้วยจำนวน 497 คน เท่ากับ 99.4%

ผู้ไม่เห็นด้วยจำนวน 3 คน เท่ากับ 0.6%

จำนวนเห็นด้วยแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 100% นักศึกษา ม.ช. 99.5%

ชาวบ้าน 99%

เหตุผลที่เห็นด้วยมีดังนี้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไว้ตลอดไป วัฒนธรรมของชาติมีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงในการปลูกฝังจิตสำนึกให้คนเป็นคนดี นอกจากนี้จริยธรรมและวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องหมายที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติของคนในชาติหนึ่ง ๆ การศึกษาเรื่องจริยธรรมและวัฒนธรรมของชาติก็เพื่อปลูกจิตสำนึกของความเป็นชาติของเรา และเพื่อไม่ให้หลงใหลนำวัฒนธรรมของต่างชาติที่ไม่ใช่จารีตและประเพณีของชาติเรา นอกจากนี้ยังมีบางความเห็นที่แสดงออกมาด้วยความเรียกร้องว่า สมควรอย่างยิ่งเพราะเยาวชนคนลาวในปัจจุบันที่กำลังเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษาทุกระดับมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมของลาวน้อยเกินไป

ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการนำเอาจริยธรรมและวัฒนธรรมเข้าสอนในสถาบันการศึกษามีจำนวน 3 คน เท่ากับ 0.6%

เหตุผลทำให้ไม่เห็นด้วยก็เพราะว่า หากการนำเอาจริยธรรมและวัฒนธรรมเข้าสอนในสถาบันการศึกษาทุกแห่งจะทำให้การสอนวิชาอื่น ๆ มีปริมาณน้อยลง และอีกความเห็นหนึ่งกล่าวว่าการสอนการเรียนทางจริยธรรมและวัฒนธรรมไม่รู้ว่าเอาไปทำมาหากินกับอาชีพอะไร

6.10.5 ถ้าเป็นนักปกครองจะนำเอาหลักจริยธรรมในวรรณกรรมมาใช้หรือไม่

ผู้เห็นว่าสมควรจำนวน 474 คน เท่ากับ 94.8%

ผู้เห็นว่าไม่สมควรจำนวน 26 คน เท่ากับ 5.2%

จำนวนผู้เห็นว่าสมควรแต่ละกลุ่มคือ พระสงฆ์ 100% ชาวบ้าน 94%

นักศึกษา ม.ช. 91%

เหตุผลที่ทำให้คิดว่าควรนำเอาหลักจริยธรรมในวรรณกรรมมานำใช้ก็เพราะว่า จะทำให้การบริหารงานราบรื่นยิ่งขึ้น และทำให้เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารอย่างมาก อีกประการหนึ่งการเป็นผู้นำต้องมีความเป็นแบบอย่างในเรื่องคุณธรรมแก่คนทั่วไป นอกจากนี้การนำเอาหลักจริยธรรมในวรรณกรรมมาใช้ในการปกครองยังช่วยให้ผู้บริหารถือเป็นคติเตือนใจในการทำงานในความซื่อสัตย์ในความเห็นคุณค่าของมนุษย์

ผู้ที่ตอบว่าไม่สมควรเอามานำใช้มีจำนวน 26 คน เท่ากับ 5.2%

เหตุผลที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านักปกครองไม่ควรนำเอาหลักจริยธรรมในวรรณกรรมมานำใช้เพราะว่า ปัจจุบันโลกได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว การปกครองต้องใช้หลักที่ทันสมัย

สมัยจากศาสตร์ต่าง ๆ ในยุคใหม่ จริยธรรมในวรรณกรรมโบราณเป็นวิธีการของคนโบราณ การจะนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบันเห็นว่ามันไม่เหมาะสม

6.10.6 คำสอนเรื่องจริยธรรมยังมีคุณประโยชน์ต่อคนลาวหรือไม่

ผู้เห็นว่ามีประโยชน์จำนวน 492 คน เท่ากับ 98.4%

ผู้เห็นว่าไม่มีประโยชน์จำนวน 8 คน เท่ากับ 1.6%

จำนวนผู้เห็นว่ามีประโยชน์แต่ละกลุ่ม คือ พระสงฆ์ 100% นักศึกษา ม.ช.

98.5% ชาวบ้าน 97.5%

เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามนำมาอ้างว่าคำสอนเรื่องจริยธรรมยังมีคุณประโยชน์ต่อคนลาว เพราะว่าจะเป็นแนวทางให้แก่การดำรงชีวิตอย่างสงบสุข ทั้งยังเป็นการรักษาจารีตประเพณีที่ดีงามไว้ และทั้งยังเป็นการชี้ช่องทางในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกที่ควร ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยด้วยความสมัครใจยิ่งขึ้น พร้อมนี้ยังทำให้ผู้เดินทางผิดได้เห็นหนทางกลับตัวกลับใหม่

ผู้ที่ตอบว่าคำสอนเรื่องจริยธรรมไม่มีประโยชน์จำนวน 8 คน เท่ากับ 1.6%

เหตุผลที่ทำให้คิดว่าคำสอนเรื่องจริยธรรมไม่มีประโยชน์ต่อคนลาวก็เพราะว่า จะทำให้คนมีเมตตาธรรมมากเกินไป สิ่งของที่มีจะนำไปทำบุญทำทานหมด อีกประการหนึ่ง ถ้ามีจริยธรรมมากเกินไปจะทำให้การประกอบอาชีพทำมาหากินไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้การนำใช้หลักจริยธรรมก็ไม่ได้ผลเสมอไปต่อกับพวกหัวแข็งต้องใช้มาตรการอื่นนอกจากจริยธรรม

ตารางที่ 10 ตารางแสดงทัศนคติในเรื่องผลกระทบทางจริยธรรม

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษาม.ช.		%	พระสงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
1. คิดว่าวรรณกรรมทางศาสนายังมีอิทธิพลต่อคนลาวปัจจุบัน											
ก. ยังมีอิทธิพล	77	23	68	25	38.6	115	78	38.6	98	20	86.6%
ข. ไม่มีอิทธิพล	0	0	5	2	1.4	5	2	1.4	2	0	13.4%
2. คนลาวในปัจจุบันสมควรศึกษาวรรณกรรมทางศาสนา											
ก. เห็นด้วย	72	20	67	27	37.2	111	78	37.8	100	20	99.4%
ข. ไม่เห็นด้วย	5	3	6	0	2.8	9	2	2.2	0	0	0.6%

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	เวียงจันทน์		หลวงพระบาง		%	นักศึกษาม.ช.		%	พระ สงฆ์	%	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง				
3. ปัญหาทางสังคมส่วน หนึ่งเป็นเพราะขาดการ ปลูกฝังความคิดทาง จริยธรรม											
ก. เห็นด้วย	68	16	60	22	33.2	104	63	33.4	100	20	94.8%
ข. ไม่เห็นด้วย	9	7	13	5	6.8	16	17	6.6	0	0	5.2%
4. เห็นว่าสถาบันการ ศึกษาทุกแห่งต้องสอน จริยธรรมและวัฒนธรรม ของชาติ											
ก. เห็นด้วย	77	21	73	27	39.6	119	80	39.8	100	20	98.4%
ข. ไม่เห็นด้วย	0	2	0	0	0.4	1	0	0.2	0	0	1.6%
5. ถ้าเป็นนักปกครองจะ นำเอาหลักจริยธรรมใน วรรณกรรมมานำไปใช้											
ก. สมควรนำไปใช้	75	21	71	25	38.4	107	75	36.4	100	20	100
ข. ไม่สมควรนำไปใช้	2	2	2	2	1.6	13	5	3.6	0	0	0
6. คำสอนเรื่องจริยธรรม ยังมีคุณค่าประโยชน์ต่อ คนลาว											
ก. มีประโยชน์	74	23	71	27	39	117	80	39.4	100	20	100
ข. ไม่มีประโยชน์	3	0	2	0	1	3	0	0.6	0	0	0

ข้อสังเกต: ประเด็นการศึกษาในตารางที่ 10 เป็นการสอบถามแนวความคิดของชาวลาว ที่มีต่อปัญหาทางจริยธรรม ผลของการศึกษาทำให้ทราบว่าคนลาวยังยึดถือหลักคำสอนอันดีงามที่ เคยปฏิบัติกันมาแต่โบราณนั้นอย่างเหนียวแน่น ในปัจจุบันและอนาคตจะสืบต่อถ่ายทอดต่อไป

ในเรื่องจำนวนผลนั้นเห็นว่า แต่ละประเด็นที่นำมาสอบถามมีผู้ให้ความสนใจและ เห็นด้วยกว่า 80% ขึ้นไป จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าแนวความคิด ความเชื่อที่ต่างกันทาง อภิปรัชญาไม่ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างทางทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าความดี งามทางวัฒนธรรมของชาติ สังเกตได้จากคำถามในข้อ 4 ของตารางที่ว่า สถาบันการศึกษาทุกแห่ง ต้องสอนจริยธรรมและวัฒนธรรมของชาติ มีผู้เห็นด้วยถึง 99.4% ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ตัวเลขนี้ได้แสดงให้เห็นว่าคนทุกกลุ่มสาขาอาชีพ เพศ วัย และทุกระดับการศึกษาล้วนแต่มีความ

ประสงค์ที่จะให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งได้ศึกษาให้คนรุ่นใหม่รู้ถึงคุณธรรมและวัฒนธรรมของชาติ

อีกประการหนึ่งความเห็นต่าง ๆ ที่คนทั้งหลายแสดงความเห็นด้วยกับประเด็นที่นำมาสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมนำเสนอมาแล้วนั้นจะไม่มีข้อสังเกตอะไรอีก แต่สิ่งที่จะนำมาตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมได้แก่ ทศนะของฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย แม้ว่ามีจำนวนน้อยแต่ก็มีประเด็นที่น่าสงสัยเช่น

1. คำกล่าวที่ว่าการศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การแสวงหาวัตถุเงินทอง
2. การศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาเป็นเรื่องม่งาย ทำให้คนโง่เง่า
3. โรงเรียนทุกแห่งมีหลักสูตรการเรียนการสอนเต็มแล้ว การศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ในวัด
4. หน้าที่ของคนรุ่นใหม่คือเรียนวิทยาศาสตร์ วิทยาการเพื่อพัฒนาประเทศชาติ การศึกษาวรรณกรรมทางศาสนาจะทำให้ความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ไม่หนักแน่น
5. ปัญหาทางสังคมเกิดขึ้นเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ได้เป็นเพราะขาดการศึกษาด้านจริยธรรม
6. การเรียนทางวรรณกรรมและจริยธรรม ไม่รู้ว่าจะเอาไปประกอบอาชีพอะไร
7. ปัจจุบันโลกก้าวหน้าไปแล้ว การนำเอาหลักจริยธรรมดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้ไม่เหมาะสมแล้ว เพราะล้าสมัย
8. การศึกษาจริยธรรมมากเกินไปจะทำให้คนนำสิ่งของไปทำบุญทำทานบริจาคหมด ทำการงานไม่ก้าวหน้า

ประเด็นเหล่านี้ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่ามันเป็นมุมมองของคนกลุ่มหนึ่งที่เห็นว่าประโยชน์ส่วนตนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ การกระทำการอะไรที่ไม่เอื้อแก่ประโยชน์ของตนเองและสาขาอาชีพที่ตนเองทำจึงเห็นว่าไม่ดีไม่ควร

มันเป็นสังขรณ์อย่างหนึ่งว่า ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนย่อมมีแนวคิดขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนรวม มีความโลกในลาภ ในศักดิ์ศรีย่อมไม่เห็นด้วยในหลักจริยธรรม

สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของชาวลาวจากข้อมูลแบบสอบถาม

1. เรื่องความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก และตำนานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยปกติแล้วคัมภีร์หรือตำนานใดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาขาอาชีพใด กลุ่มนั้นก็จะมีความรู้มากกว่า เช่น พระสงฆ์ จะทราบคัมภีร์พระเจ้าเลียบโลกและตำนานพระธาตุหลวงเวียงจันทน์มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ชาวนครเวียงจันทน์ก็จะทราบตำนานเวียงจันทน์มาก และชาวหลวงพระบางก็จะทราบตำนานหลวงพระบางมาก

2. ความเชื่อในเรื่องอภิปราย

2.1 แนวความคิดในเรื่องอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับหลักคำสอนทางพุทธศาสนา เช่น เรื่องยักษ เรื่องนาค เรื่องเทวดา พรหม เรื่อง เปรด เรื่องเทพ กิณี พระแม่ธรณี คนบังบด สวรรค์ นรก เมืองยักษ เมืองบาดาล มติของเทพ เมืองลับแล เป็นต้น ความเชื่อในสิ่งเหล่านี้โดยเฉลี่ย 32.2% ความเชื่อในสิ่งที่เป็นอภิปรายที่เกี่ยวกับคำสอนทางพระพุทธศาสนานี้ กลุ่มที่เชื่อมากที่สุดคือ พระสงฆ์ รองลงมาได้แก่ ชาวบ้านสามัญชน และกลุ่มนักศึกษา ม.ช.

2.2 แนวความคิดทางอภิปรายที่ไม่เกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่น ผู้สร้างโลก อาณาจักรของผี คาถาอาคม ไสยศาสตร์ ฤทธิเดช ปาฏิหาริย์ พลังจิต อำนาจ ไสยศาสตร์ การสะเดาะเคราะห์ การเสกเป่า การถูกไล่ของ และการรักษา ความเชื่อในสิ่งเหล่านี้โดยเฉลี่ย 28% ของอัตราความเชื่อมั่นในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มประชากรที่เชื่อมากที่สุดได้แก่ ชาวบ้านสามัญชน และผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำ เช่น ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

2.3 แนวความคิดทางอภิปรายตามแบบวัตถุนิยม

ได้แก่ แนวความคิดในเรื่องโลกมนุษย์ในจักรวาล ผู้ที่เชื่อว่ามีโลกมนุษย์ในจักรวาลเฉลี่ยโดยรวมเท่า 59.2% ของประชากรทั้งหมด กลุ่มที่เชื่อมากที่สุดได้แก่ ข้าราชการ (อยู่ในกลุ่มชาวบ้าน) เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามีโลกมนุษย์ในจักรวาลมากกว่าเรื่องอื่น ๆ ที่นำเสนอมา เพราะว่าอิทธิพลความเชื่อเรื่องกระบวนการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตในโลกอื่น ผสมกับความเชื่อเรื่องภูมิ อื่น ๆ ของพุทธศาสนาทำให้อัตราส่วนความเชื่อมีเกินร้อยละ 50 ดังที่ปรากฏในตาราง

3. ความเชื่อและพฤติกรรมทางจริยธรรม

3.1 ความเชื่อและพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่น เรื่องบุญและบาป เรื่องทำดีขึ้นสวรรค์ และทำชั่วตกนรก เรื่องตายแล้วเกิดใหม่ เรื่องกรรมเก่าตามสนอง เรื่องผลของการสร้างดี ความเชื่อในสิ่งเหล่านี้โดยเฉลี่ย 54% ของอัตราส่วนความเชื่อมั่น

กลุ่มที่เชื่อมากที่สุดได้แก่ พระสงฆ์ รองลงมาได้แก่ ชาวบ้านสามัญชน และกลุ่มนักศึกษา ม.ช.

3.2 ความเชื่อและพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น การไหว้ผีและวิญญาณ การถูกแค้น การมีสิ่งคุ้มครอง ตามเชื่อในสิ่งเหล่านี้โดยเฉลี่ย 45.93%

ความเชื่อในสิ่งเหล่านี้แม้ว่าจะมีเหตุมาจากเรื่องอภิปราย แต่ก็ยังเป็นแรงสนับสนุนให้คนแสวงหาทำความดี และละเว้นการทำชั่วในระดับหนึ่ง

4. แรงจูงใจให้แก่งการทำความดี

4.1 การทำความดีเพราะเจตนาดี จะเรียกว่าเป็นการทำความดีเพราะมีแรงจูงใจก็ได้แต่เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายในหรือจากเจตนาอันดีเช่น การทำความดีเพราะเห็นว่าดี

จากการสำรวจแบบสอบถาม 500 ชุด มีเพียง 10 คนที่ไม่เห็นด้วยเท่านั้น แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 98% เชื่อว่าการทำความดีเพราะเห็นว่าดี

4.2 การทำความดีเพราะแรงจูงใจจากภายนอก เช่น ทำดีเพราะเชื่อฟังคำสั่งสอน ทำดีตามประเพณี ทำดีเพื่อหวังประโยชน์ไม่ทำชั่วเพราะกลัวถูกนิทา ไม่ทำชั่วเพราะกลัวบาป ไม่ทำชั่วเพราะกลัวกฎหมายไม่ทำชั่วเพราะกลัวกรรมสนอง

เหตุและปัจจัยที่ผู้วิจัยนำมาสอบถามนั้นมีทั้งสิ่งที่เป็นเหตุและปัจจัยก็ให้เกิดการทำความดีแบบหวังประโยชน์และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทำความดีจากกระบวนการไม่เป็นที่พึงปรารถนา ฉะนั้นเหตุและปัจจัยในกระบวนการความเชื่อของผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความแตกต่างกัน ตามลักษณะดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์การทำความดีที่ดีกว่าจะมีอัตราความเชื่อมากกว่า เช่น การทำดีเพราะเชื่อฟังคำสั่งสอน มีอัตราความเชื่อสูงกว่าการทำความดีเพราะหวังประโยชน์
- 2) เหตุและปัจจัยก่อให้เกิดการทำความดีที่มีลักษณะรูปธรรมมากกว่าจะมีอัตราส่วนความเชื่อสูงกว่า เช่น การไม่ทำชั่วเพราะกลัวกฎหมายจะมีอัตราส่วนสูงกว่าการไม่ทำชั่วเพราะกลัวกรรมสนอง การไม่ทำชั่วเพราะกลัวถูกนิทา มีอัตราส่วนสูงกว่าการไม่ทำชั่วเพราะกลัวบาป

5. ทศนคติของชาวลาวที่มีต่อพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมและจริยธรรม

แม้ว่าคนลาวในปัจจุบันจะมีทศนคติและความเชื่อที่แตกต่างกันบ้างในเรื่องอภิปราย และปัจจัยทางจริยธรรม แต่แนวความคิดและทศนคติของชาวลาวที่มีต่อคุณค่าทางพุทธศาสนา วัฒนธรรม และเรื่องจริยธรรมไม่ได้มีการแตกต่างกันมากนัก ซึ่งจำนวนตัวเลขในตารางได้แสดงให้เห็นว่าประชากรผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับคุณค่าและความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำมาสอบถามเกินร้อยละ 80% (86.6%-99.4%) ของแต่ละประเด็นจึงสรุปได้ว่า ชาวลาวยังนับถือพระพุทธศาสนา ยังเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตน และมีความประสงค์ให้เผยแพร่วิถีธรรมอีกต่อไป